

Центр научных исследований «Solution»

11<sup>th</sup> International conference

# **Science and society**

26<sup>th</sup> April 2019

**Hamilton, Canada**  
**2019**

The 11th International conference “Science and society” (April 26, 2019) Accent Graphics Communications & Publishing, Hamilton, Canada. 2019. 236 p.

**ISBN 978-1-77192-360-6**

The recommended citation for this publication is:

*Busch P. (Ed.) (2019). Humanitarian approaches to the Periodic Law // Science and society. Proceedings of the 11th International conference. Accent Graphics Communications & Publishing, Hamilton, Canada. 2019. Pp. 12–17*

**Editor** Lucas Koenig, Austria

**Editorial board**

Abdulkasimov Ali, Uzbekistan  
Adieva Aynura Abduzhalalovna, Kyrgyzstan  
Arabaev Cholponkul Isaevich, Kyrgyzstan  
Zagir V. Atayev, Russia  
Akhmedova Raziya Abdullayevna  
Balabiev Kairat Rahimovich, Kazakhstan  
Barlybaeva Saule Hatiyatovna, Kazakhstan  
Bestugin Alexander Roldovich, Russia  
Boselin S.R. Prabhu, India  
Bondarenko Natalia Grigorievna, Russia  
Bogolib Tatiana Maksimovna, Ukraine  
Bulatbaeva Aygul Abdimazhitovna, Kazakhstan  
Chiladze George Bidzinovich, Georgia  
Dalibor M. Elezović, Serbia  
Gurov Valeriy Nikolaevich, Russia  
Hajiyev Mahammad Shahbaz oglu, Azerbaijan  
Ibragimova Liliya Ahmatyanovna, Russia  
Blahun Ivan Semenovich, Ukraine  
Ivannikov Ivan Andreevich, Russia  
Jansarayeva Rima, Kazakhstan  
Khubaev Georgy Nikolaevich  
Khurtsidze Tamila Shalvovna, Georgia  
Khoutyz Zaur, Russia  
Khoutyz Irina, Russia  
Korzh Marina Vladimirovna, Russia  
Kocherbaeva Aynura Anatolevna, Kyrgyzstan  
Kushaliyev Kaisar Zhalitovich, Kazakhstan  
Lekerova Gulsim, Kazakhstan  
Melnichuk Marina Vladimirovna, Russia  
Meymanov Bakyt Kattoevich, Kyrgyzstan  
Moldabek Kulakhmet, Kazakhstan

Morozova Natalay Ivanovna, Russia

Moskvina Victor Anatolevich, Russia

Nagiyev Polad Yusif, Azerbaijan

Naletova Natalia Yurevna, Russia

Novikov Alexei, Russia

Salaev Sanatbek Komiljanovich, Uzbekistan

Shadiev Rizamat Davranovich, Uzbekistan

Shahutova Zarema Zorievna, Russia

Soltanova Nazilya Bagir, Azerbaijan

Spasennikov Boris Aristarkhovich, Russia

Spasennikov Boris Aristarkhovich, Russia

Suleymanov Suleyman Fayzullaevich, Uzbekistan

Suleymanova Rima, Russia

Tereschenko-Kaidan Liliya Vladimirovna, Ukraine

Tsersvadze Mzia Giglaevna, Georgia

Vijaykumar Muley, India

Yurova Kseniya Igorevna, Russia

Zhaplova Tatiana Mikhaylovna, Russia

Zhdanovich Alexey Igorevich, Ukraine

**Proofreading**

Andrey Simakov

**Cover design**

Andreas Vogel

**Contacts**

Premier Publishing s.r.o.

Praha 8 – Karlín,

Lyčkovo nám. 508/7, PSČ 18600

1807-150 Charlton st.East,

Hamilton, Ontario, L8N 3×3 Canada

**Material disclaimer**

The opinions expressed in the conference proceedings do not necessarily reflect those of the Premier Publishing s.r.o. or Accent Graphics Communications & Publishing, the editor, the editorial board, or the organization to which the authors are affiliated.

The Premier Publishing s.r.o. or Accent Graphics Communications & Publishing is not responsible for the stylistic content of the article. The responsibility for the stylistic content lies on an author of an article.

**Included to the open access repositories:**

**eLIBRARY.RU**

© Premier Publishing s.r.o.

© Accent Graphics Communications & Publishing

© Центр научных исследований «Solution»

All rights reserved; no part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior written permission of the Publisher.

Typeset in Berling by Ziegler Buchdruckerei, Linz, Austria.

Printed by Premier Publishing s.r.o., Vienna, Austria on acid-free paper

## Table of Contents

|     |                                                                                                                                                                                                                                           |    |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1.  | ТКАЧЕНКО М.М., РОМАНЕНКО Г.О., МИРОНОВА О.В., ГОРОТЬ І.В. ДОСВІД НАУКОВО-СПРЯМОВАНОГО НАВЧАННЯ ПРОМЕНЕВОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ПРОМЕНЕВОЇ ТЕРАПІЇ.                                                                                              | 6  |
| 2.  | IVANENKO N.V. INITIAL STAGES OF ELABORATING A PROJECT IN A FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM.                                                                                                                                                    | 13 |
| 3.  | YAKUBOVSKA M. S., I. V. OGIRKO, SAVCHUK G. N. TRAINING OF SPECIALISTS OF DOCUMENTOLOGISTS: CULTURAL ASPECTS (FROM THE EXPERIENCE OF THE HEAD OF THE DEPARTMENT OF THE IBKS OF THE DOCTOR OF HISTORICAL SCIENCES, PROFESSOR PASICHNYK MS). | 21 |
| 4.  | КУЧЕРЕНКО І.І., КРИЛЬ О.М. ВИВЧЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ДАНИХ ДАНИХ, ЇХ ОБРОБКА ТА УПРАВЛІННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.                                                                                                 | 31 |
| 5.  | МИКИТЕНКО П.В. ДОСЛІДЖЕННЯ ІТ-КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ МЕДИКІВ.                                                                                                                                                                 | 34 |
| 6.  | ФІЩУК О.С. МОРФОЛОГІЯ КВІТКИ РОДУ DRACAENA VAND. EX L. (ASPARAGACEAE).                                                                                                                                                                    | 40 |
| 7.  | ДЕМ'ЯНЕНКО Н. Б. СИМВОЛІКА КОЛЬОРУ У ПОЛЬСЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ ТА РОСІЙСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ.                                                                                                                                                    | 45 |
| 8.  | ЛУПІНОВИЧ С.М., МАРКІВ В.М., ПАТАНА В.О. МОТИВАЦІЯ ЯК ОСНОВА ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ У НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ.                                                                                | 56 |
| 9.  | ГРИЩЕНКО О.В. УКРАЇНОЗНАВСТВО У КОЛІ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН.                                                                                                                                                                    | 65 |
| 10. | БОНДАРЕНКО В.В. ЄРЕВАН – МІСТО СТАРОДАВНЬОЇ ТА ВИСОКОЇ КУЛЬТУРИ.                                                                                                                                                                          | 69 |
| 11. | ТРОЯН А.О., ЛАВРИК Г.І. ПОШИРЕННЯ СУРЖИКУ В МОВЛЕННІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ.                                                                                                                                                         | 82 |
| 12. | КРИЛОВА І.І. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ВОДОПОСТАЧАННЯ ТА ВОДОВІДВЕДЕННЯ УКРАЇНИ.                                                                                                                     | 88 |
| 13. | КАЗАНЖИ О., БОГАЧУК К. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВИКЛАДАННЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ.                                                                                  | 97 |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |     |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 14. | КЛОС Л.М. ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ<br>МІКРОБІОЛОГІЇ ТА ВІРУСОЛОГІЇ МАЙБУТНІХ<br>МАГІСТРІВ ФАРМАЦІЇ.                                                                                                                                                                                                                                            | 103 |
| 15. | ЧУЙКО О. Д. КУЛЬТУРНІ ВЗАЄМИНИ ГАЛИЦЬКОЇ ЗЕМЛІ<br>З УГОРЩИНОЮ.                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 108 |
| 16. | СКАЛОЗУБОВ В.И., МЕЛЬНИК С.И., ПАНТАК О.И., ГРИБ<br>В.Ю. ПРИМЕНЕНИЕ ЭКСПРЕСС-МЕТОДА АНАЛИЗА<br>ЯДЕРНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПРИ МОДЕРНИЗАЦИЯХ<br>ЯДЕРНЫХ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ УСТАНОВОК.                                                                                                                                                                            | 112 |
| 17. | BEZRODNA MARHARYTA, ROMANENKO NADIIA,<br>MOROZOVA YEVHENIIA. BASIC PRINCIPLES OF THE USE<br>OF INNOVATIVE OUTSOURCING BY ENTERPRISES.                                                                                                                                                                                                                 | 124 |
| 18. | G.D. FADIEIENKO, I.E. KUSHNIR, V.M. CHERNOVA, T.A.<br>SOLOMENTSEVA, YA.V. NIKIFOROVA, OLIINYK O.V. THE<br>ROLE OF MIR-122 AND MIR-34A IN THE PATHOGENESIS<br>OF NON-ALCOHOLICFATTY LIVER DISEASE.                                                                                                                                                     | 128 |
| 19. | ШЕВЧЕНКО І.М., МОРОЗОВА С.М. ОСОБЛИВОСТІ<br>ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЗИЧНОЇ<br>ТЕРАПІЇ ТА ЕРГОТЕРАПІЇ».                                                                                                                                                                                                                                        | 135 |
| 20. | ШАЧКОВСЬКА Л.С. БЕЗПЕКОВА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ<br>ЯК РЕЗУЛЬТАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ.                                                                                                                                                                                                                                                              | 141 |
| 21. | P.A. KOZUB, S.N. KOZUB. UNIVERSAL DEPENDENCE FOR<br>THE APPROXIMATION OF ISOBARIC SPECIFIC HEAT OF<br>SOLIDS.                                                                                                                                                                                                                                         | 151 |
| 22. | L.L. DAVTIAN, A.O. DROZDOVA, A. S. KOVAL.<br>PSYCHOLOGICAL PROBLEMS IN PATIENTS AS A<br>CONSEQUENCE OF DISEASES OF ACNE AND<br>DEMODICOSIS.                                                                                                                                                                                                           | 156 |
| 23. | BOGDAN KINDZER, VALERIY Y BABELYUK, IGOR L<br>POPOVYCH, GALYNA I DUBKOVA, NAZARIY V<br>BABELYUK, TETYANA A KOROLYSHY, YURIY G<br>DOBROVOL'S'KYI., IGOR H KORSUNS'KYI, WALERY<br>ZUKOW, HALYNA KINDZER, SERGE LITICH. THE DEVICE<br>FOR ELECTROSTIMULATION "VEB-1" MODULATES<br>PARAMETERS OF ELECTROENCEPHALOGRAM AND GAS<br>DISCHARGE VISUALIZATION. | 159 |
| 24. | КАРВАЦЬКА Н.С., ПЛІХТА Н.Д. ТРИВОЖНІ ТА<br>ДЕПРЕСИВНІ РОЗЛАДИ У ХВОРИХ ГІПОТИРЕОЗОМ<br>(ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ).                                                                                                                                                                                                                                            | 172 |
| 25. | КАРВАЦЬКА Н.С. КЛІНІКО - ПСИХОЛОГІЧНІ<br>ОСОБЛИВОСТІ ХВОРИХ НА ГІПОТИРЕОЗ.                                                                                                                                                                                                                                                                            | 180 |
| 26. | YULIA SVIATIIUK, IRYNA OLIINYK. ETHNIC DIVERSITY<br>DIMENSION OF CROSS-CULTURAL COMMUNICATION.                                                                                                                                                                                                                                                        | 188 |

|     |                                                                                                                                                                                                           |     |
|-----|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 27. | СИТЬКО О.М. ПРО МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ<br>КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО<br>ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ В РІЗНИХ АСПЕКТАХ.                                                                              | 194 |
| 28. | ХАЙДЕР ТЕТЯНА. МЕТАМОРФОЗИ МАСКИ В<br>РОМАННОМУ ЦИКЛІ КАЗИМЄЖА ТРУХАНОВСЬКОГО<br>«БОЖІ МЛИНИ».                                                                                                            | 201 |
| 29. | ХАЙДЕР ЄЛЕНА. ВІДТВОРЕННЯ ВЛАСНИХ НАЗВ В<br>РОМАНІ «ДВАНADЦЯТЬ СТИЛЬЦІВ».                                                                                                                                 | 210 |
| 30. | DAVIDENKO V. B., MISHINA M. M., ROI N.V. MODERN<br>METHODS OF TREATMENT OF INFLAMMATORY<br>SURGICAL DISEASES IN CHILDREN.                                                                                 | 223 |
| 31. | СМОЛЬНИЦЬКА О. О. КОНЦЕПТУАЛЬНІСТЬ І<br>СИМВОЛІКА У ПОЕЗІЇ ЕНДРІО МАРВЕЛЛА (1621–1678)<br>«ДІАЛОГ МІЖ ДУШЕЮ І ТІЛОМ» («A DIALOGUE<br>BETWEEN THE SOUL AND THE BODY»): ПРОБЛЕМА<br>УКРАЇНСЬКОГО ПЕРЕКЛАДУ. | 226 |

# ПОШИРЕННЯ СУРЖИКУ В МОВЛЕННІ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

**ТРОЯН А.О.**

*кандидат філологічних наук, доцент,*

*доцент кафедри українознавства та соціальних наук*

*Одеський державний екологічний університет*

*м. Одеса, Україна*

**ЛАВРИК Г.І.**

*студентка*

*Одеський державний екологічний університет*

*м. Одеса, Україна*

В останній час в зв'язку з міграційними процесами, на нашу думку, дуже поширилося вживання суржику як серед молоді, так і серед усього населення України.

Суржик - давнє явище, яке представляє собою суміш двох мов, наприклад, української та польської, української та словацької, української та російської, вплив однієї мови на іншу. Назва сучасного терміну метафорична, запозичена із сільськогосподарської лексики. Цей термін має два тлумачення: спочатку суржи́ком називалася суміш зерна різних злаків і борошна з такої суміші, яке було невисоким за якістю, і вживалося в у важкі голодні роки. Пізніше таку назву отримала «гібридна» мова (частіше російсько-українська) без дотримання норм літературної мови.

Мовознавці вважають, що аналогічне мовне явище: суміш білоруської і російської є в Білорусі. Воно має назву «трасянка», так називають неякісний корм для худоби, в який до сіна додають, «натрушують», соломку. Спільне одне – це змішані субмови є низьковартісні [1] .

Суржик як лінгвістичний феномен почали досліджувати порівняно недавно, з першої половини XX століття, тоді як історія цього явища сягає своїм корінням в давнє минуле.

Метою даної роботи було систематизувати досвід мовознавців з цього питання, а також показати поширення суржику серед студентської молоді, проаналізувати конкретні прояви суржику в усній та писемній формі української мови.

Швидше за все, суржик і його аналоги, як вважають деякі мовознавці, виникли в зв'язку з територіальною близькістю етносів,

Інша причина появи суржику як російсько-українського «гібридної» мови, на думку вчених, криється в заниженні статусу української мови. Століттями українська мова вважалася другорядної, і тільки лише власною мовою була російська. У свій час навіть книги на українській мові видавати було заборонено, і з цих причин українська мова в подібних умовах не мала змогу розвиватися як самостійна одиниця лінгвістики. Тому українці вдавалися до спрощених способів спілкування, коли мова поєднувала в собі як російські, так і українські слова[2].

Деякі лінгвісти припускають, що суржик міг виникати в різних соціальних групах. Наприклад, в змішаній родині з батьками різних національностей або на селі, де русизми були найбільш поширені. Постійні контакти українців і росіян мимоволі народжували особливе наріччя, яке було зрозуміле обом сторонам діалогу[2].

У дослідників даного лінгвістичного явища немає також єдиної думки з приводу наукового визначення і структурування суржику. Хтось вважає, що це просто сленг, жаргон, коли російські слова засмічують українську літературну мову, і навпаки. Такої точки зору дотримуються, головним чином, сучасні українські лінгвісти[2].

Л. Ставицька та В. Труб визначають його як «некодифікована розмовна мова, що утворилася внаслідок тривалої масової українсько-російської двомовності в його діглосній формі»[3]. 1. А. Скопненко і Т. Цимбалюк

визначають суржик як різновид українського просторіччя, в якому невмотивовано використовуються елементи російської мови [4]. Чимало мовознавців, в тому числі Курохтина Т.Н., що вивчають суржик, розглядають його як самостійну мову, що виникла в результаті дії певних законів інтерференції і володіє власною системою.

Як видно з наведених вище визначень, єдиної точки зору на дане явище не сформувалося. До того ж досі залишаються не до кінця вирішеними такі важливі питання, як час і причини його виникнення, умови активного поширення, так і місце, займане ним в структурі національної української мови. І суржик, і інтерференція, є результатом взаємодії української та російської мов, проте залишаються незрозумілими критерії, за якими лінгвісти розмежовують ці явища, визначаючи мову одного мовця як інтерференцію, а мову іншого як суржик[4]. ]

Характеристики суржику, які наводять мовознавці, -лише негативні: «мішана і ломана мова», «мовний покруч», «здеградована мова», «мовний безлад», «низька мова», «напівмовність», «кровозмісне дитя двомовності», «бур'ян».

Суржик, як вважають українські науковці ,охоплює всі мовні рівні, особливо усну мову, він порушує норми української літературної мови. Л. Масенко зазначає, що в українській мові 90% змішаної лексики становлять російські слова, які вимовляють по-українськи. Боротьбу проти наступу суржику ведуть такі вчені: О.Сербенська, Л Ставицька, О.Панамарів, М.Лесюк, Б.Антоненко-Давидович, Є.Чак, Л.Масенко, В.Труб, С Караванський та інші. Назва посібника О.Сербенської «Антисуржик» свідчить про активне протистояння знищенню української мови.

Згідно з даними досліджень, молодь вживає суржик набагато активніше, ніж люди старшого покоління. Останні здебільшого відносять суржик до низького мовного культурного рівня. Приклади суржику зустрічаються на всіх рівнях мови: на фонетичному- в звучанні слів ноль, регістратура, двойка, хожу, сижу -замість нуль, реєстратура, двійка, ходжу, сиджу; на словотвірному -

англічанка, лікарство, осенню- замість англійка, ліки, восені; на лексичному - фамілія, учбовий, рахую ,здача, не дивлячись- замість прізвище, навчальний, вважаю ,не зважаючи на, решта; на граматичному-два брата -замість два брати, по дорозі - замість дорогою.

Результати дослідження методом усного опитування показують, що такі слова вживаються як серед молоді, так і серед дорослих. Усне опитування проводилося в два етапи. На першому етапі було запропоновано студентам нашого університету на заняттях дати відповіді на питання: «Чи використовують вони в своєму мовленні суржик?». Відповідь - «так» була у 30% студентів із західної України і у 70% студентів із східної України. На другому етапі студентам було запропоновано дати відповідь на питання: «Чи знають вони, що таке суржик?». Відповідь-«так» була у 60%студентів, відповідь -«ні» була у 40% студентів. Багато студентів і не підозрюють про те, що вони розмовляють суржилом.

Методом спостереження над мовою студентів було встановлено, що найбільш частіше студенти вживають, наприклад, такі слова з суржику: два студента -замість два студенти; по дорогам -замість по дорогах; учбовий – замість навчальний; любий –замість будь –який; у продажі -замість в продажу, ноль -замість нуль; здача замість- решта; тоже -замість теж; все равно- замість все одно; куда, сюда ,туда - замість куди ,сюди, туди; осенью -замість восені: восемьдесят -замість вісімдесят; двойка -замість двійка, шестидесяти - замість шістдесяти.

Спостереження показують, що суржик студенти вживають, як при розмові друг з другом, так і при усному опитуванні на заняттях, при захистах курсових та дипломних робіт; в основному, в усній мові. Аналіз письмових робіт студентів показав, що відсоток суржику в них складає 20%, для чого було проаналізовано 100 рефератів та 100 курсових робіт студентів. В основному, це лексичні кальки з російської мови із прислівником -по: по графіку, по правилам ,по проекту замість-за правилами ,за графіком, за проектом; згідно наказу

замість -згідно з наказом, в зв'язку з хворобою замість- через хворобу, приймати участь –замість брати ,взяти участь.

Таким чином, використання суржику свідчить про низький культурний рівень, як сучасної молоді, так і усього населення, тому що, як вважає О. Сербенська, суржик- «низька мова»[ 5]. «То як маємо трактувати наш суржик? – наголошує О.Сербенська. - Не як нашу вину, а як нашу органічну слабкість, хворобу, яку треба лікувати. Нашою виною, моральною хобою є хоба загальне ліниство, крутіство та лизунство (І.Франко) і, як неодноразово підкреслював І. Огієнко, небажання пильно й ненастанно вчитися рідній мові, невизнання того. що існує складна наука рідної мови»[6].

Використання суржику в спілкуванні сучасної молоді- це засмічення мови. Словесний бруд ,що сьогодні заповнив мовлення нашої молоді, мовленнєвий примітивізм, вульгарщина - це виразні ознаки бездуховності. Українська мова може звучати по-простацькому і найвишуканіше. Кожен майбутній фахівець має вчитися пізнавати тонкощі рідної мови, її синонімічне багатство, багатство фразеологічних зворотів та крилатих висловів ,багатство прислів'їв, приказок про всі сторони життя[7].

Слова Ліни Костенко, змушують замислитись над питанням культури мовного спілкування українців: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирають мову. Ми повинні бути свідомі того, що мовна проблема для нас актуальна і на початку ХХІ століття, і якщо ми не схаменемося, то матимемо дуже невтішну перспективу».

#### Використана література:

- 1.Лесюк М. Доля моєї мови.-Івано-Франківськ,2004.-С.142
- 2.Інтернет-ресуси: [homad.ru/surzhik-kak-royavilas-takaya-mova/](http://homad.ru/surzhik-kak-royavilas-takaya-mova/)
- 3.Ставицька Л.О., Труб В.М. Суржик: міф, мова, комунікація // Українсько-російська двомовність. Лінгвосоціокультурний аспект. К., 2007. С.31-121

4. Мала філологічна енциклопедія / Уклад. Скопненко О.І., Цимбалюк Т.В. К., 2007. С. 402

5.Сербенська О. Суржик-«низька мова» ,безлад чи мовна паталогія ?//Мовні конфлікти, гармонізація суспільства. Матеріали науково –практичної конференції 28-29 травня 2001року.Київ ,2002.

6.Сербенська О. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити: Посібник / За заг. ред. О. Сербенської .- Львів,1994.-С.7

7.Гриценко Т.В. Українська мова та культура мовлення. Навчальний посібник.-К.: Центр навчальної літератури,2005.-С.50.